

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ХОРТИЦЬКА НАЦІОНАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-РЕАБІЛІТАЦІЙНА
АКАДЕМІЯ» ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«Спеціальна освіта»

третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю А6 Спеціальна освіта
галузь знань А Освіта
кваліфікація: доктор філософії зі спеціальної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою комунального закладу
вищої освіти «Хортицька національна
навчально-реабілітаційна академія»
Запорізької обласної ради

Протокол від «30» квітня 2025 року № 6

Ректор, голова вченої ради

 Валентина НЕЧИПОРЕНКО

Освітньо-наукова програма вводиться в
дію з «01» вересня 2025 року

Наказ від «30» квітня 2025 року № 97/од

м. Запоріжжя, 2025 рік

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-наукова програма «Спеціальна освіта» (далі – ОП) для підготовки здобувачів вищої освіти за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти за спеціальністю А6 Спеціальна освіта галузі знань А Освіта містить обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти; перелік компетентностей випускника; нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання; форми атестації здобувачів освітнього рівня доктора філософії; вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.

ОП розроблена відповідно до Стандарту вищої освіти України за спеціальністю А6 Спеціальна освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (ступінь доктора філософії), затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 01.12.2023 р. № 1470.

1. ЗАТВЕРДЖЕНО ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ

Затверджено рішенням Вченої ради академії, протокол від 30.04.2025 № 6 та введено в дію з 01.09.2025 наказом ректора комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради № 97/од від 30.04.2025 р.

ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ в дію з 01.09.2023 наказом ректора комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради №235/од від 31.08.2023 р. (затверджено Вченою радою від 31.08.2023 р. протокол № 1)

Оновлення, перегляд, зміни та доповнення освітньо-наукової програми «Спеціальна освіта» за спеціальністю А6 Спеціальна освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (ступінь доктора філософії):

Рік навчання	Затвердження Вченою радою комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради (дата, протокол №)	Наказ ректора комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради про введення в дію (дата, №)	Дата введення в дію ОП
2024-2025	16.04.2024 р. протокол № 7	Наказ від 16.04.2024 р. № 90/од	з 01 вересня 2024 року
2025-2026	30.04.2025 р. протокол № 6	Наказ від 30.04.2025 р. № 97/од	з 01 вересня 2025 року

2. РОЗРОБЛЕНО І ВНЕСЕНО

Робочою (проектною) групою у складі:

НЕЧИПОРЕНКО Валентина Василівна, доктор педагогічних наук, професор, гарант освітньої програми, Хортицька національна академія;

ПОЗДНЯКОВА Олена Леонтіївна, доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;

ДЕРГАЧ Маргарита Альфрітівна, доктор педагогічних наук, професор, Хортицька національна академія;

ТУРУБАРОВА Анастасія Володимирівна, доктор психологічних наук, доцент, Хортицька національна академія;

ЖАДЛЕНКО Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент, Хортицька національна академія;

ОСТРІВНА Людмила Миколаївна, здобувач вищої освіти спеціальності А6 Спеціальна освіта, третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти.

3. РЕЦЕНЗІЇ, ВІДГУКИ ЗОВНІШНІХ СТЕЙХОЛДЕРІВ:

ШУЛЬЖЕНКО Діна Іванівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психокорекційної педагогіки Інституту корекційної педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова;

МАМІЧЕВА Олена Володимирівна, доктор психологічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Гарант освітньо-наукової програми

Олена ПОЗДНЯКОВА

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

- 1.1. Галузь знань – **А Освіта**, спеціальність – **А6 Спеціальна освіта**.
 1.2. Нормативний термін навчання: **доктор філософії – чотири роки**.
 1.3. Освітній ступінь – **доктор філософії**.

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ А6 СПЕЦІАЛЬНА ОСВІТА

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Комунальний заклад вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради Факультет спеціальної освіти та соціально-гуманітарних наук Кафедра спеціальної освіти
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – А6 Спеціальна освіта Освітньо-наукова програма «Спеціальна освіта» Кваліфікація освітня – доктор філософії зі спеціальної освіти
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Спеціальна освіта»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом доктора філософії, одиничний, 60 кредитів ЄКТС, термін навчання – чотири роки
Наявність акредитації	Програма вперше акредитується в 2027 році
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF LLL – 8 рівень
Передумови	Для здобуття ступеня доктора філософії можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, які здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності А6 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти.
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	До 2029 року (до завершення повного циклу навчання)
Інформація про	Інформацію подано відповідно до Стандарту вищої

відповідність стандарту вищої освіти відповідного рівня та/або професійному стандарту, відповідно до яких здобувач ліцензії (ліцензіат) планує провадити освітню діяльність	освіти України за спеціальністю А6 Спеціальна освіта для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти (ступінь доктора філософії), затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 01.12.2023 р. № 1470
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://khnnra.edu.ua/publicna-informatsiya/perelik-osvitnih-program

2 – Мета освітньої програми

Підготовка висококваліфікованих фахівців-науковців здатних розв'язувати комплексні проблеми професійного та/або дослідницького характеру у галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках, що передбачає свідоме створення нових цілісних знань та професійної практики, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення у відповідній галузі, а також швидко реагувати на зміни, що відбуваються в суспільстві, бути конкурентоспроможними на ринку праці та діяти відповідно до потреб і запитів країни, успішно професійно самореалізуватися у наукових та реабілітаційних установах, різних закладах освіти та інших закладах.

3 – Характеристика освітньої програми

Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	А Освіта А6 Спеціальна освіта <i>Об'єкт діяльності:</i> методологічні підходи, теоретичні засади, традиційні та інноваційні педагогічні технології, проблеми, явища, процеси в спеціальній та/або інклюзивній освіті, розвиток спеціальної та або інклюзивної освіти в Україні та за кордоном. <i>Цілі навчання:</i> набуття здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні теоретичні і практичні проблеми спеціальної та/або Інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, виконувати власні наукові дослідження, результати яких мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. <i>Теоретичний зміст предметної області:</i> поняття, система наукових теорій і концепцій щодо спеціальної та інклюзивної освіти, функціонування, обмеження життєдіяльності, розвитку, навчання, виховання і
--	---

	соціалізації осіб з особливими освітніми потребами; технології розвитку осіб з особливими освітніми потребами. <i>Методи, методики та технології:</i> історичні, теоретико-методологічні, моделювання, аналізу даних, психолого-педагогічні, статистичні, сучасні корекційні методики і педагогічні технології роботи з особами з особливими освітніми потребами, цифрові технології. <i>Інструменти та обладнання:</i> сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та програмне забезпечення; бібліотечні ресурси; програми статистичної обробки та візуалізації даних; комп'ютерна техніка та мультимедійне обладнання; мережеві ресурси, спеціальна апаратура та інструменти, необхідні у процесі надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг особам з особливими освітніми потребами.
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-наукова програма має науково-дослідну та прикладну орієнтацію, базується на загальновідомих та загальновизнаних наукових результатах та практичних розробках в галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках. Орієнтує на подальшу професійну діяльність в інституціях різних типів (наукові установи, заклади освіти, реабілітаційні центри тощо).
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Акцент на розв'язуванні науково-дослідницьких задач/проблем у галузі А Освіта спеціальності А6 Спеціальна освіта.
Обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти	Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 60 кредитів ЄКТС.
Особливості програми	На базі академії функціонують наукові школи: 1. Українська наукова школа педагогіки і психології життєтворчості під керівництвом Нечипоренко В.В., ректора академії, доктора педагогічних наук, професора; 2. Українська наукова школа теорії і методики задачного підходу у навчанні (проблемології) під керівництвом Павленка А.І., академіка Національної академії наук вищої освіти України, доктора педагогічних наук, професора. Вищезазначені наукові школи є потужним підґрунтям

	для науково-дослідницьких пошуків здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, розвитку у них компетентностей, необхідних для успішного здійснення професійної діяльності за освітньою програмою «Спеціальна освіта» спеціальності А6 Спеціальна освіта, бути конкурентоспроможними на ринку праці.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Наукова та викладацька діяльність у різних сферах. Фахівці згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010), а саме: Професіонали в галузі освіти та навчання: викладачі закладів вищої освіти (2310): професори та доценти (2310.1); інші викладачі закладів вищої освіти (2310.2). Місця працевлаштування: заклади загальної середньої освіти, спеціальні заклади освіти, заклади дошкільної освіти, спеціальні заклади дошкільної освіти, Інтегровано-ресурсні центри, реабілітаційні центри, коледжі, заклади вищої освіти, науково-дослідні установи, заклади підвищення кваліфікації та післядипломної освіти у галузі А Освіта; заклади системи Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України тощо.
Подальше навчання	Здобуття наукового ступеня доктора наук та додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих.
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване, інтерактивне, проблемно-орієнтоване, пошукове навчання, навчання через практику тощо. Освітньо-науковий процес базується на активному навчанні у напрямі реалізації власної науково-дослідницької діяльності з обраної проблеми у галузі спеціальної освіти. Навчання будується на основі теоретичної підготовки, практичної і самостійної роботи, що здійснюють функцію закріплення матеріалу у вигляді практичних вправ і самостійних завдань, а також у надбанні знань, умінь та навичок у сфері науково-освітньої діяльності. Навчання спрямоване на презентацію власних наукових досягнень у сфері спеціальної освіти у формі публікацій, виступів, участі в семінарах, конференціях

	тощо. Атестація здобувачів освітнього рівня доктора філософії зі спеціальної освіти здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи. Умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального плану
Оцінювання	Форми контролю: тестування, усне та письмове опитування, модульні контрольні роботи, захист практичних робіт та звіту з практики, заліки, екзамени, попередня апробація дисертаційного дослідження. Оцінювання навчальних досягнень здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти здійснюється за: національною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно); 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, застосовувати методологію наукової діяльності та педагогічної науки, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності. ЗК02. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, пошуку, оброблення та аналізу наукової інформації з різних джерел. ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.
Спеціальні компетентності (СК)	СК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми, виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти. СК02. Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти теоретичних та емпіричних досліджень у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти. СК03. Здатність проєктувати, моделювати, розробляти нові технології, методики і засоби у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

	СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти, забезпечувати якість виконуваних досліджень та дотримання права інтелектуальної власності. СК05. Здатність розробляти проєкти у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та управляти ними, презентувати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та іноземною мовами. СК06. Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню діяльність у закладах вищої освіти (наукових установах) у сфері спеціальної та інклюзивної освіти.
--	---

7 – Програмні результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН02. Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.

РН03. Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв'язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.

РН04. Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.

РН05. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.

РН06. Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

РН07. Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН08. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних

вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.

РН09. Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.

РН10. Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

Кадрове забезпечення	Проведення лекцій та практичних занять з навчальних дисциплін, що забезпечують формування компетентностей, здійснюється науково-педагогічними працівниками, серед яких – визнані професіонали з досвідом практичної, науково-дослідницької, управлінської, інноваційної роботи в галузі спеціальної освіти та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках. Гарант ОП – доктор педагогічних наук, професор (спеціальність 13.00.03 – корекційна педагогіка); члени проєктної групи – доктор педагогічних наук, професор (спеціальність 13.00.03 – корекційна педагогіка); доктор педагогічних наук, професор (спеціальність 13.00.01 – Загальна педагогіка та історія педагогіки); доктор психологічних наук, доцент (спеціальність 19.00.05 – соціальна психологія; психологія соціальної роботи); кандидат педагогічних наук, доцент (спеціальність 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти). Науково-педагогічні працівники відповідають Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Залучені фахівці є провідними вченими в галузі спеціальної педагогіки та спеціальної психології.
Матеріально-технічне забезпечення	Для якісної підготовки здобувачів функціонує бібліотека з читальними залами. У навчальному корпусі розміщені: комп'ютерні аудиторії з вільним доступом до мережі Інтернет, їдальня, буфет, спортивний та актові зали. Наявні аудиторії та спеціалізовані кабінети, зокрема: кабінет дефектолога, кабінет логопеда, психологічної служби, психологічної допомоги та позавізуального спостереження, сенсорної інтеграції; зал

	арттерапевтичних технік; лабораторія психології тощо. Більшість аудиторій забезпечено мультимедійним обладнанням. Площа навчальних приміщень для проведення освітнього процесу відповідає Ліцензійним вимогам. Забезпечено доступність навчальних приміщень для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення, зокрема безперешкодний доступ до будівлі, аудиторій та інших приміщень. Наявні пандуси та спеціалізований пасажирський ліфт. Є гуртожиток та медичні відділення. Наявні умови для проведення лекційних та семінарських занять, зокрема в дистанційному режимі на електронній платформі Мудл. Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності.
Інформаційне навчально-методичне забезпечення	та Офіційний сайт Хортицької національної академії https://khnnra.edu.ua/ Академія надає здобувачам вищої освіти безкоштовний доступ до наукометричних баз даних SCOPUS, Web of Science, електронних ресурсів бібліотеки, платформи Мудл, силабусів, методичних вказівок, фахової літератури тощо. В наявності необхідні для здійснення освітнього процесу інформаційні ресурси для забезпечення професійної підготовки студентів, а саме: Гугл Міт, Зум тощо. Заняття проводяться із використанням сучасного мультимедійного обладнання.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Договір про співпрацю та співробітництво: <u>Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (м. Київ)</u> Меморандум про співпрацю та взаємодію: <u>Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна, м. Дніпро)</u> Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (м. Івано-Франківськ) Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» (м. Луганськ) Договір про співробітництво: Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

	(м. Харків) Угода про співпрацю: <u>Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка (м. Полтава)</u>
Міжнародна кредитна мобільність	Меморандум про співпрацю та співробітництво: <u>Бельцький державний університет імені Алеку Руссо</u> (Республіка Молдова, м. Бельці) Договір про співпрацю в сфері науки та освіти: <u>Приватний заклад «Академія Болашак»</u> (Республіка Казахстан, м. Караганди) Угода про співпрацю: <u>Резекненська академія технологій</u> (Латвійська Республіка, м. Резекне); <u>Сілезький університет у Катовіце</u> (Республіка Польща, м. Катовіце)

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТІВ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

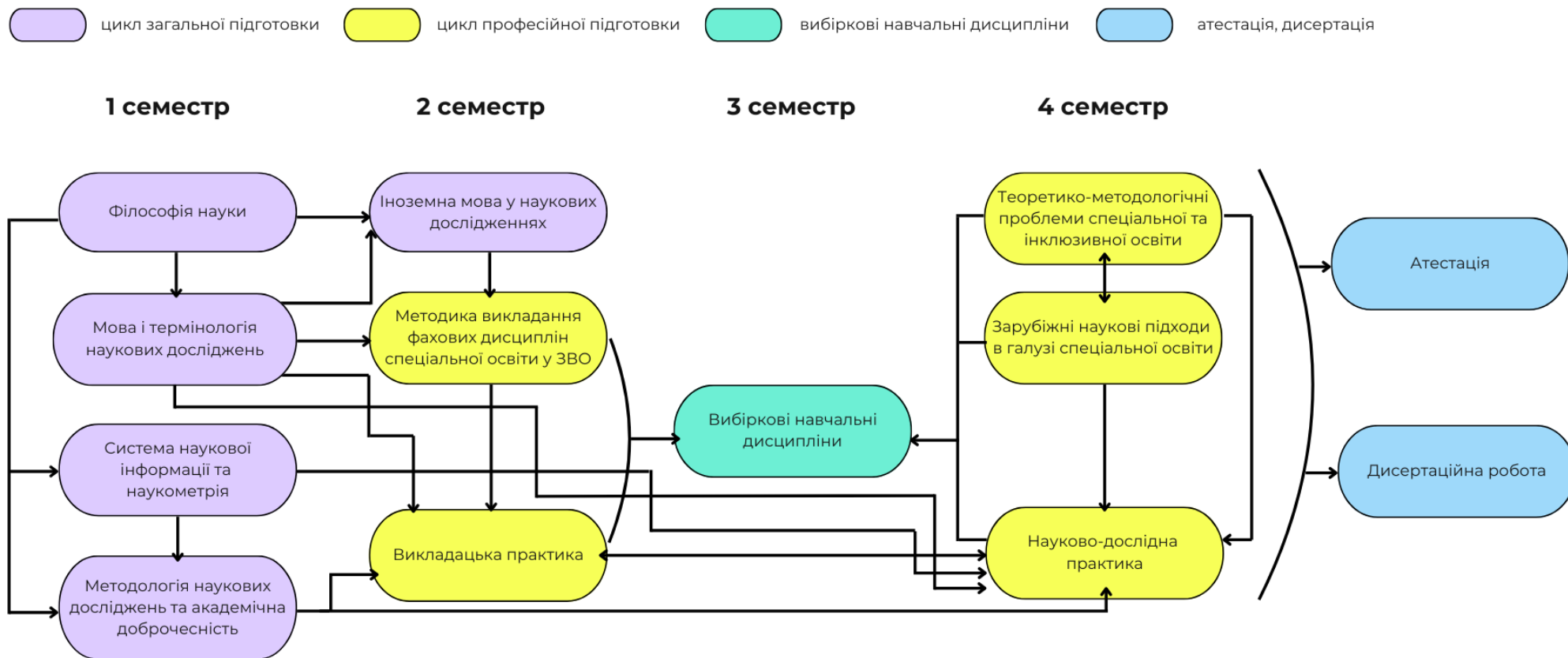
2.1. Перелік компонентів ОП

Код н/д	Компоненти ОП (навчальні дисципліни, практика)	Кількість кредитів ЄКТС	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Освітня складова підготовки			
Обов'язкові компоненти ОП			
1. Цикл загальної підготовки			
ОК1.	Філософія науки	4,0	Екзамен
ОК2.	Іноземна мова у наукових дослідженнях	4,0	Екзамен
ОК3.	Мова і термінологія наукових досліджень	4,0	Диф. залік
ОК4.	Система наукової інформації та наукометрія	3,0	Диф. залік
ОК5.	Методологія наукових досліджень та академічна доброчесність	4,0	Диф. залік
2. Цикл професійної підготовки			
ОК6.	Методика викладання фахових дисциплін спеціальної освіти у ЗВО	7,0	Екзамен
ОК7.	Теоретико-методологічні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти	6,0	Екзамен
ОК8.	Зарубіжні наукові підходи в галузі спеціальної освіти	5,0	Диф. залік
Практична підготовка			
ОК9.	Викладацька практика	4,0	Диф. залік
ОК10.	Науково-дослідна практика	4,0	Диф. залік
Загальний обсяг обов'язкових компонентів		45,0	
Вибіркові компоненти ОП*			
ВК1.	Дизайн та проєктування освітньої діяльності	5,0	Диф. залік
ВК2.	Педагогічна компетентність викладача закладу вищої освіти	5,0	Диф. залік
ВК3.	Генеza спеціальних загальноосвітніх закладів в Україні	5,0	Диф. залік
ВК4.	Сучасні методики альтернативного спілкування	5,0	Диф. залік
ВК5.	Управління корекційно-реабілітаційною діяльністю	5,0	Диф. залік
ВК6.	Психокорекційні інноваційні технології	5,0	Диф. залік
ВК7.	Арт-терапевтичні технології в системі роботи спеціальної освіти	5,0	Диф. залік
ВК8.	Профілактика емоційного вигорання	5,0	Диф. залік

	корекційного педагога		
БК9.	Дистанційна професійна підготовка майбутніх фахівців	5,0	Диф. залік
Загальний обсяг вибірових компонентів <i>*Вибіркові дисципліни є доповненням циклу професійної підготовки ОП у 3 семестрі (3 дисципліни по 5 кредитів ЄКТС).</i>		15,0	
Наукова складова підготовки			
НК1.	Дисертаційна робота	180	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОП		240,0	

*Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 08.04.2025 № 426 «Про внесення змін до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» протягом дії правового режиму воєнного стану в Україні до індивідуального навчального плану аспіранта (ад'юнкта) третього року підготовки денної форми здобуття освіти включається єдиний державний залік з української та іноземної мов для академічних цілей як обов'язковий підсумковий контроль з використанням організаційно-технологічних процесів зовнішнього незалежного оцінювання, який проводиться в порядку, визначеному МОН.

2.2. Структурно-логічна схема ОП

3. ФОРМИ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форма атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, яке пропонує розв'язання комплексної проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти чи на її перетині з іншими спеціальностями/галузями знань, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Дисертація не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертація має бути оприлюднена на сайті Хортицької національної академії.

4. СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Внутрішнє забезпечення якості освіти відбувається за рахунок співпраці й взаємодії між усіма структурними підрозділами академії, працівниками й роботодавцями. Розподіл відповідальності здійснюється між всіма структурними підрозділами: ректорат, навчальний відділ, деканат, кафедри. Ректорат є постійнодіючим робочим органом академії, який створено для вирішення поточних питань діяльності академії на підставі Статуту академії. Відділ аспірантури є структурним підрозділом академії, який забезпечує підготовку здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Деканат забезпечує оперативне вирішення питань з організації освітнього процесу, методичної, наукової, організаційної, виховної, профорієнтаційної роботи на факультеті. Кафедра як основний структурний підрозділ академії забезпечує освітній процес і здобуття особами вищої освіти за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти. Функціонує Група забезпечення якості вищої освіти, яка здійснює моніторинг якості освіти для здобувачів вищої освіти і академічної спільноти, освітньої і академічної діяльності, дотримання академічної доброчесності тощо <https://khnnra.edu.ua/sistema-vnutrishnogo-zabezpechennya-yakosti-osviti>

5. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ БАЗУЄТЬСЯ СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами).
URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>
4. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (у редакції Постанова Кабінету Міністрів від 21.02.2025 № 188). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text>
5. Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2024 № 1021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої та фахової передвищої освіти». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1021-2024-%D0%BF#Text>
6. Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>
7. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» (зі змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>
8. Постанова Кабінету Міністрів України від 08.04.2025 № 426 «Про внесення змін до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/426-2025-%D0%BF#n3>
9. Наказ Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до міждисциплінарних освітніх (наукових) програм» від 01.02.2021 № 128. URL : <https://zakon.rada.gov.Ua/laws/show/z0454-21#Text>
10. Наказ Держспоживстандарту від 28.10.2010 № 327 «Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010» (зі змінами). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>
11. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 № 584), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0584729-20#n5>
12. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.06.2020 № 799 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 «Спеціальна

освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>

13. Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.01.2021 № 28 «Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 016 «Спеціальна освіта» для другого (магістерського) рівня вищої освіти». URL : <https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzeni-standarti-vishoyi-osviti>

Пояснювальна записка

Відповідно до Стандарту вищої освіти освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії зі спеціальності А6 Спеціальна освіта передбачає:

- нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки, складові освітньо-наукової програми – освітня та наукова;

- обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 60 кредитів ЄКТС;

- вимоги до рівня освіти рівень освіти осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною освітньою програмою – для здобуття ступеня доктора філософії можуть вступати особи, які здобули освітній ступінь магістра. Програма фахових вступних випробувань для осіб, які здобули попередній рівень вищої освіти за іншими спеціальностями, повинна передбачати перевірку набуття особою компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти зі спеціальності А6 Спеціальна освіта для другого (магістерського) рівня вищої освіти;

- перелік обов'язкових компетентностей випускника;

- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;

- перелік форм атестації здобувачів вищої освіти та вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Вимоги до компетентностей та результатів навчання узгоджені між собою та відповідають дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Таблиця 1 демонструє відповідність визначених Стандартом компетентностей та дескрипторів НРК, таблиця 2 – відповідність результатів навчання та компетентностей, таблиця 3 – забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньої-наукової програми.

Заклад вищої освіти самостійно визначає форми організації освітнього процесу та види навчальних занять, необхідні для набуття/здобуття передбачених Стандартом компетентностей та результатів навчання. Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм можуть зазначати додаткові вимоги до компетентностей і результатів навчання. Заклади вищої освіти мають право використовувати власні формулювання спеціальних (фахових) компетентностей і результатів навчання, забезпечуючи при цьому, щоб сукупність вимог освітньої програми повністю охоплювала всі вимоги стандарту.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей	Знання		Уміння/Навички		Комунікація		Відповідальність і автономія	
	Зн1	Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної.	Ум1	Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв’язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики. Ум2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності. Ум3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.	К1	Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому. К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	Ав1	Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Ав2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
Загальні компетентності								
ЗК1	ЗН1	УМ1, УМ2		К1		АВ1, АВ2		
ЗК2	ЗН1	УМ3				АВ1, АВ2		
ЗК3		УМ3				АВ1		
ЗК4	ЗН1	УМ1		К1, К2		АВ1		
Спеціальні (фахові) компетентності								
СК1	ЗН1	УМ1, УМ3				АВ1, АВ2		
СК2	ЗН1	УМ1, УМ3				АВ1		
СК3		УМ1		К1		АВ1		
СК4		УМ1, УМ2, УМ3		К1		АВ1		
СК5		УМ2, УМ3		К1, К2		АВ1		
СК6	ЗН1	УМ1, УМ3		К1, К2		АВ1, АВ2		

Таблиця 2

Матриця відповідності визначених Стандартом результатів навчання та компетентностей

Результати навчання		Компетентності										
		ІК	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності					
			ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6
РН01	Мати передові концептуальні і методологічні знання, загальний науковий кругозір, необхідні для критичного аналізу та переоцінки наявних знань і професійних практик у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.	+	+		+	+	+	+		+		+
РН02	Розуміти загальні принципи, методи освітніх наук, а також загальну методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у викладацькій практиці.	+	+		+			+		+		+
РН03	Мати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, розв’язання значущих проблем у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти.	+		+			+	+	+			
РН04	Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження зі спеціальної та/або інклюзивної освіти, здійснювати критичний аналіз результатів власних досліджень і результатів інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням академічної доброчесності.	+	+	+	+		+		+			
РН05	Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.	+			+			+	+		+	+
РН06	Формулювати і перевіряти гіпотези у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень, статистичного аналізу та комп’ютерного моделювання, наявні літературні дані.	+		+	+	+	+	+		+		

Результати навчання		Компетентності										
		ІК	Загальні компетентності				Спеціальні (фахові) компетентності					
			ЗК1	ЗК2	ЗК3	ЗК4	СК1	СК2	СК3	СК4	СК5	СК6
РН07	Розробляти та досліджувати концептуальні та інші моделі педагогічних ситуацій, нових методик, інструментів тощо, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти та у дотичних міждисциплінарних напрямках.	+		+	+				+	+	+	
РН08	Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями, широкою науковою спільнотою, суспільством в цілому українською та іноземною мовами результати досліджень, наукові та прикладні проблеми освіти, оприлюднювати результати власних досліджень у наукових публікаціях в провідних вітчизняних і міжнародних наукових виданнях.	+			+	+				+		+
РН09	Розробляти та реалізовувати наукові та/або прикладні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі науково-прикладні проблеми у сфері спеціальної та/або інклюзивної освіти з урахуванням правових, етичних та економічних аспектів, забезпечувати захист інтелектуальної власності.	+	+	+			+	+	+	+	+	
РН10	Організовувати та здійснювати освітній процес у сфері спеціальної та інклюзивної освіти, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти та викладати навчальні дисципліни зі спеціальної та/або інклюзивної освіти у закладах вищої освіти.	+	+		+	+						+

Таблиця 3

Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньо-наукової програми

Компетентності Компоненти	ОК1	ОК2	ОК3	ОК4	ОК5	ОК6	ОК7	ОК8	ОК9	ОК10	БК1	БК2	БК3	БК4	БК5	БК6	БК7	БК8	БК9	НК1
ЗК1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК2	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ЗК3	+	+	+	+	+		+	+	+	+										+
ЗК4		+	+							+										+
СК1					+				+	+	+	+								+
СК2					+		+	+		+	+	+		+		+	+		+	+
СК3					+	+	+		+	+	+	+		+		+			+	+
СК4				+		+	+			+			+		+					+
СК5		+	+						+	+					+					+
СК6	+	+	+			+	+	+	+		+	+			+			+	+	+

Таблиця 4

Матриця забезпечення результатів навчання (РН) відповідними компонентами освітньо-наукової програми

Компоненти ОП	РН1	РН2	РН3	РН4	РН5	РН6	РН7	РН8	РН9	РН10
ОК1	+	+		+		+				
ОК2				+			+	+		+
ОК3	+					+	+	+		+
ОК4	+			+	+	+		+		
ОК5	+	+	+	+	+	+	+		+	
ОК6	+	+					+		+	+
ОК7			+		+		+		+	+
ОК8	+	+			+	+		+		
ОК9	+	+							+	+
ОК10	+	+	+	+	+	+	+		+	
НК1	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

Гарант освітньо-наукової програми

Олена ПОЗДНЯКОВА